

2026/345

2026 2 13

TARYBOS SPRENDIMAS (BUSP) 2026/345

2026 m. vasario 11 d.

kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais

EUROPOS SĄJUNGOS TARYBA,

atsižvelgdama į Europos Sąjungos sutartį, ypač į jos 33 straipsnį kartu su 31 straipsnio 2 dalimi,

atsižvelgdama į Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai pasiūlymą,

kadangi:

- (1) 2012 m. liepos 25 d. Taryba susitarė paskirti Europos Sąjungos specialųjį įgaliotinį (toliau – ES specialusis įgaliotinis) žmogaus teisių klausimais ⁽¹⁾;
- (2) 2025 m. birželio 23 d. Taryba priėmė Sprendimą (BUSP) 2025/1252 ⁽²⁾, kuriuo Kajsa OLLONGREN paskirta ES specialiąja įgaliotine žmogaus teisių klausimais. ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimai baigiasi 2026 m. vasario 28 d.;
- (3) Kajsa OLLONGREN 24 mėnesių laikotarpiui turėtų būti suteikti nauji ES specialiojo įgaliotinio žmogaus teisių klausimais įgaliojimai;
- (4) ES specialusis įgaliotinis įgaliojimus vykdys aplinkybėmis, kurios gali pablogėti ir gali kliudyti pasiekti Sąjungos išorės veiksmų tikslus, kaip išdėstyta Sutarties 21 straipsnyje,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis

Nuo 2026 m. kovo 1 d. iki 2028 m. vasario 29 d. Europos Sąjungos specialiąja įgaliotine (toliau – ES specialusis įgaliotinis) žmogaus teisių klausimais skiriama Kajsa OLLONGREN. Taryba, remdamasi Politinio ir saugumo komiteto (PSK) vertinimu bei Sąjungos vyriausiojo įgaliotinio užsienio reikalams ir saugumo politikai (toliau – vyriausiasis įgaliotinis) pasiūlymu, gali nuspręsti ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimus (toliau – įgaliojimai) nutraukti anksčiau.

2 straipsnis

Politikos tikslai

ES specialiojo įgaliotinio įgaliojimai grindžiami Sąjungos politikos tikslais, susijusiais su žmogaus teisėmis, kaip išdėstyta Europos Sąjungos sutartyje ir Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijoje, taip pat ES strateginėje programoje žmogaus teisių ir demokratijos srityje bei ES veiksmų planu žmogaus teisių ir demokratijos srityje, įskaitant:

- a) didinti Sąjungos veiklos veiksmingumą, jos dalyvavimą ir matomumą saugant ir propaguojant žmogaus teises pasaulyje ir skatinti pozityvų požiūrį žmogaus teisių tema, visų pirma stiprinant Sąjungos bendradarbiavimą ir politinį dialogą su trečiosiomis šalimis, atitinkamais partneriais, verslo subjektais, pilietine visuomene ir tarptautinėmis bei regioninėmis organizacijomis, bei veikiant atitinkamuose tarptautiniuose forumuose;
- b) visame pasaulyje didinti Sąjungos įnašą į demokratijos stiprinimą ir institucijų kūrimą, teisinę valstybę, gerą valdymą ir pagarbą žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms;
- c) didinti Sąjungos veiksmų žmogaus teisių srityje suderinamumą ir žmogaus teisių klausimo integravimą į visas Sąjungos išorės veiksmų sritis.

⁽¹⁾ 2012 m. liepos 25 d. Tarybos sprendimas 2012/440/BUSP, kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais (OL L 200, 2012 7 27, p. 21, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2012/440/oj>).

⁽²⁾ 2025 m. birželio 23 d. Tarybos sprendimas (BUSP) 2025/1252, kuriuo skiriamas Europos Sąjungos specialusis įgaliotinis žmogaus teisių klausimais (OL L, 2025/1252, 2025 6 24, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2025/1252/oj>).

3 straipsnis

Igaliojimai

Kad būtų pasiekti 2 straipsnyje nustatyti politikos tikslai, suteikiami šie igaliojimai:

- a) prisidėti prie Sąjungos žmogaus teisių politikos, visų pirma ES strateginės programos žmogaus teisių ir demokratijos srityje bei ES veiksmų plano žmogaus teisių ir demokratijos srityje įgyvendinimo, taip pat prie Sąjungos gairių, priemonių rinkinių ir veiksmų planų žmogaus teisių srityje įgyvendinimo, be kita ko, rengiant rekomendacijas tuo klausimu;
- b) prisidėti prie Tarybos nustatytų Sąjungos pozicijų dėl skatinimo laikytis tarptautinės humanitarinės teisės įgyvendinimo;
- c) prisidėti prie Tarybos nustatytų Sąjungos pozicijų dėl paramos tarptautinei baudžiamajai justicijai skatinimo, visų pirma Tarybos sprendimo 2011/168/BUSP ⁽³⁾ dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, įgyvendinimo;
- d) padėti įtvirtinti stipresnį Europos balsą dialoguose žmogaus teisių klausimais su vyriausybėmis trečiosiose šalyse bei tarptautinėmis ir regioninėmis organizacijomis, taip pat su pilietinės visuomenės organizacijomis ir kitais atitinkamais subjektais, siekiant užtikrinti Sąjungos žmogaus teisių politikos veiksmingumą ir matomumą; vadovauti svarbiems dialogams žmogaus teisių klausimais su trečiosiomis šalimis;
- e) prisidėti prie geresnio Sąjungos politikos ir veiksmų žmogaus teisių apsaugos ir propagavimo srityse suderinamumo ir nuoseklumo, visų pirma prisidedant prie atitinkamos Sąjungos politikos formavimo;
- f) konsultuojantis su valstybėmis narėmis prisidėti prie geresnio Sąjungos pozicijų, nurodytų b ir c punktuose, suderinamumo ir nuoseklumo.

4 straipsnis

Igaliojimų vykdymas

1. ES specialusis įgaliotinis yra atsakingas už igaliojimų vykdymą; jo veiklą prižiūri vyriausiasis įgaliotinis.
2. PSK palaiko specialų ryšį su ES specialiuoju įgaliotiniu, o su Taryba ES specialusis įgaliotinis bendrauja pirmiausia per šį komitetą. PSK ES specialiajam įgaliotiniui teikia strategines gaires ir politinius nurodymus pagal jo igaliojimus, nedarant poveikio vyriausiojo įgaliotinio galioms.
3. ES specialusis įgaliotinis savo veiklą glaudžiai koordinuoja su Europos išorės veiksmų tarnyba (EIVT) ir jos atitinkamais padaliniais.

5 straipsnis

Finansavimas

1. Su igaliojimų vykdymu laikotarpiu nuo 2026 m. kovo 1 d. iki 2028 m. vasario 29 d. susijusioms išlaidoms padengti (toliau – išlaidos) skiriama orientacinė finansavimo suma yra 3 320 623,17 EUR.
2. Išlaidos tvarkomos pagal Sąjungos bendrajam biudžetui taikomas procedūras ir taisykles.
3. Išlaidos tvarkomos pagal ES specialiojo įgaliotinio ir Komisijos sudarytą sutartį. Už išlaidas ES specialusis įgaliotinis atsiskaito Komisijai.

⁽³⁾ 2011 m. kovo 21 d. Tarybos sprendimas 2011/168/BUSP dėl Tarptautinio baudžiamojo teismo, kuriuo panaikinama Bendroji pozicija 2003/444/BUSP, (OL L 76, 2011 3 22, p. 56, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/168/oj>).

6 straipsnis

Darbuotojų grupės sudarymas ir sudėtis

1. Neviršydamas įgaliojimų ir turimų atitinkamų finansinių išteklių, ES specialusis įgaliotinis sudaro darbuotojų grupę. Į darbuotojų grupę įtraukiami darbuotojai, turintys ekspertinių žinių apie ES institucijas, ES išorės veiksmus žmogaus teisių srityje ir konkrečiose politikos srityse, kaip reikalaujama įgaliojimuose. ES specialusis įgaliotinis nedelsdamas praneša Tarybai ir Komisijai apie ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupės sudėtį.
2. Valstybės narės, Sąjungos institucijos ir EIVT gali siūlyti deleguoti darbuotojus dirbti su ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupe. Atlyginimą tokiems deleguotiems darbuotojams moka atitinkamai siunčiančioji valstybė narė, atitinkama Sąjungos institucija ar EIVT. Valstybių narių į Sąjungos institucijas ar EIVT deleguoti ekspertai taip pat gali būti komandiruojami dirbti su ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupe. Pagal sutartį pasamdyti tarptautiniai darbuotojai turi turėti vienos iš valstybių narių pilietybę.
3. Visi deleguoti darbuotojai administraciniu požiūriu lieka pavaldūs siunčiančiajai valstybei narei, atitinkamai Sąjungos institucijai ar EIVT ir vykdo savo pareigas bei veikia įgaliojimų labui.
4. ES specialiojo įgaliotinio personalas bendrai įkurdinamas atitinkamuose EIVT padaliniuose siekiant užtikrinti jų atitinkamos veiklos suderinamumą ir nuoseklumą.

7 straipsnis

ES įslaptintos informacijos saugumas

ES specialusis įgaliotinis ir jo darbuotojų grupės nariai laikosi saugumo principų ir būtiniausių standartų, nustatytų Tarybos sprendimu 2013/488/ES⁽⁴⁾.

8 straipsnis

Prieiga prie informacijos ir logistinė parama

1. Valstybės narės, Komisija, EIVT ir Tarybos generalinis sekretoriatas užtikrina, kad ES specialiajam įgaliotiniui būtų suteikta prieiga prie visos reikiamos informacijos.
2. Sąjungos delegacijos ir valstybių narių diplomatinės atstovybės tinkamu būdu teikia ES specialiajam įgaliotiniui ir ES specialiojo įgaliotinio darbuotojų grupei logistinę paramą.

9 straipsnis

Saugumas

Vadovaudamasis Sąjungos politika dėl personalo, išsiųsto už Sąjungos ribų vykdyti veiksmus pagal Sutarties V antraštinę dalį, saugumo, ES specialusis įgaliotinis, laikydamasis savo įgaliojimų ir atsižvelgdamas į saugumo padėtį jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje, imasi visų praktiškai įgyvendinamų priemonių viso tiesiogiai ES specialiajam įgaliotiniui pavaldaus personalo saugumui užtikrinti, visų pirma:

- a) sudarydamas konkretų saugumo planą, grindžiamą EIVT pateiktomis gairėmis, apimančią konkrečias fizines, organizacines ir procedūrines saugumo priemones, kuriuo reglamentuojamas personalo saugaus atvykimo į jo atsakomybei priskirtą teritoriją ir judėjimo toje teritorijoje valdymas bei saugumo incidentų valdymas, ir nustatomas nenumatytų atvejų planas bei evakuacijos planas;
- b) užtikrindamas, kad visi už Sąjungos ribų išsiųsti personalo nariai būtų apdrausti didelės rizikos draudimu, būtinu atsižvelgiant į sąlygas jo atsakomybei priskirtoje teritorijoje;
- c) užtikrindamas, kad prieš atvykstant ar atvykus į jo atsakomybei priskirtą teritoriją būtų organizuotas visų darbuotojų, kurie turi būti išsiųsti už Sąjungos ribų, įskaitant vietoje pagal sutartį įdarbintus darbuotojus, atitinkamas mokymas saugumo klausimais, atsižvelgiant į EIVT nustatytą rizikos lygį toje teritorijoje;

⁽⁴⁾ 2013 m. rugsėjo 23 d. Tarybos sprendimas 2013/488/ES dėl ES įslaptintos informacijos apsaugai užtikrinti skirtų saugumo taisyklių (OL L 274, 2013 10 15, p. 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2013/488/oj>).

- d) užtikrindamas, kad būtų įgyvendinamos visos sutartos rekomendacijos, pateiktos remiantis reguliariais saugumo įvertinimais, ir kad Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui bei Komisijai raštu būtų teikiamos tų rekomendacijų įgyvendinimo ir kitų saugumo klausimų ataskaitos, sudarančios reguliarių pažangos ataskaitų ir 14 straipsnyje nurodytos galutinės išsamios įgaliojimų vykdymo ataskaitos dalį.

10 straipsnis

Ataskaitų teikimas

ES specialusis įgaliotinis vyriausiajam įgaliotiniui reguliariai teikia ataskaitas. ES specialusis įgaliotinis reguliariai teikia ataskaitas PSK ir prireikus – Tarybos darbo grupėms, visų pirma Žmogaus teisių darbo grupei. Reguliariai teikiamos ataskaitos platinamos per sistemą COREU. ES specialusis įgaliotinis gali teikti ataskaitas Užsienio reikalų tarybai. Pagal Sutarties 36 straipsnį ES specialusis įgaliotinis gali dalyvauti informuojant Europos Parlamentą.

11 straipsnis

Prieiga prie dokumentų ir duomenų apsauga

1. ES specialusis įgaliotinis taiko Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (EB) Nr. 1049/2001 ⁽⁵⁾ nustatytas taisykles ir vyriausiojo įgaliotinio priimtas atitinkamas įgyvendinimo taisykles.
2. ES specialusis įgaliotinis, vadovaudamasis Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2018/1725 ⁽⁶⁾ nustatytomis taisyklėmis ir vyriausiojo įgaliotinio priimtomis atitinkamomis įgyvendinimo taisyklėmis, užtikrina asmenų apsaugą tvarkant jų asmens duomenis.

12 straipsnis

Koordinavimas

1. ES specialusis įgaliotinis prisideda prie Sąjungos veiksmų vieningumo, nuoseklumo ir veiksmingumo bei padeda užtikrinti, kad visų Sąjungos priemonių ir valstybių narių veiksmų būtų taikomi ar įgyvendinami nuosekliai, siekiant Sąjungos politikos tikslų. ES specialiojo įgaliotinio veikla koordinuojama su valstybių narių ir Komisijos veikla, taip pat atitinkamai su kitų ES specialiųjų įgaliotinių veikla. ES specialusis įgaliotinis reguliariai informuoja valstybių narių atstovybes ir Sąjungos delegacijas.
2. Apsilankymų vietoje atveju ES specialusis įgaliotinis palaiko glaudų ryšį su atitinkamais valstybių narių atstovybių vadovais ir Sąjungos delegacijų vadovais, taip pat, atitinkamai, su bendros saugumo ir gynybos politikos misijų ir operacijų vadovais ar vadais ir su kitais ES specialiaisiais įgaliotiniais. Jie deda visas įmanomas pastangas, kad padėtų ES specialiajam įgaliotiniui vykdyti įgaliojimus.
3. ES specialusis įgaliotinis taip pat palaiko ryšius su kitais tarptautiniais ir regioniniais subjektais šioje srityje. ES specialusis įgaliotinis siekia palaikyti reguliarius ryšius su pilietinės visuomenės organizacijomis tiek centrinių būstinių lygiu, tiek vietos lygiu.

13 straipsnis

Pagalba pretenzijų atveju

ES specialusis įgaliotinis ir jo darbuotojų grupės nariai teikia pagalbą, reaguojant į pretenzijas ir pareigas, kylančias iš ankstesnio ES specialiojo įgaliotinio žmogaus teisių klausimais įgaliojimų, ir tokiais tikslais teikia administracinę pagalbą bei prieigą prie atitinkamų dokumentų.

⁽⁵⁾ 2001 m. gegužės 30 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1049/2001 dėl galimybės visuomenei susipažinti su Europos Parlamento, Tarybos ir Komisijos dokumentais (OL L 145, 2001 5 31, p. 43, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2001/1049/oj>).

⁽⁶⁾ 2018 m. spalio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2018/1725 dėl fizinių asmenų apsaugos Sąjungos institucijoms, organams, tarnyboms ir agentūroms tvarkant asmens duomenis ir dėl laisvo tokių duomenų judėjimo, kuriuo panaikinamas Reglamentas (EB) Nr. 45/2001 ir Sprendimas Nr. 1247/2002/EB, (OL L 295, 2018 11 21, p. 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

*14 straipsnis***Peržiūra**

Šio sprendimo įgyvendinimas ir jo suderinamumas su kita Sąjungos veikla yra nuolat peržiūrimi. ES specialusis įgaliotinis Tarybai, vyriausiajam įgaliotiniui ir Komisijai reguliariai teikia pažangos ataskaitas ir ne vėliau kaip kiekvienų įgaliojimų metų lapkričio 30 d. pateikia galutinę išsamią įgaliojimų vykdymo ataskaitą.

*15 straipsnis***Įsigaliojimas**

Šis sprendimas įsigalioja jo priėmimo dieną.

Priimta Briuselyje 2026 m. vasario 11 d.

Tarybos vardu

Pirmininkė

K. KALLAS